

Bólos

(Pseudo-Démokritos)

W. Gemoll, Nepualii fragmentum et Democriti
(Städtisches Realprogymnasium zu Striegau 1884; 3-6.)

Δημοκρίτου περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν·

Ἐναγχος ἐμόχθεον ἐρευνήσας τῆς φύσεως τὸ δῶρον καὶ τὴν ἐπισκοτισμένην ἀναπτύξας τηλαυγέσι τεκμηρίοισι βιωφελῆ πείραν ἔχων τε σημεῖον ἐμάς τε δυνάμεις δύναμιν ἀκάματον, ψυχὴν, δυσπαρισώτους καὶ δυσκωλύτους ἐπίγνωσιν, ἐγκυρήσας πρήγμασι πρὸς τὴν τῶν πέλας ὠφελίην καρπὸν ἀποδέδειγμαί πρὸς τὴν τῆς πολυμαθίης ἀποχὴν. Ἡ τε γῆ, παμμήτωρ οὖσα, ποικίλων ἀνεθρέψατο καρπῶν ἔρνος, εἴτ' ἀπεθησαύρισε μόσχων ἀνέρξασα βολὴν εἴτε ἡσύχιον γῆς διδάξασα, μέλεσι μὲν ἀπειῖσα φθιτὴν. Ὀκόσον ἢ γῆ ὧν ἐστὶ ξυγγεννήσασα ἢ λίμναις συγκαταπήξασα ἐν ψύχεσιν, ὀκόσον τε ἐν ἀλίησι ἔχευθε τὰ βυθοῦ, ταῦτα εἰς ἐμὴν ἔμολε πειρίην, ἄγνωστα μὲν εἰς γνῶσιν καὶ πολυπειρίην, ἀγαθὰ δὲ εἰς ὠφελίην, πάσης ἀπεσκοτισμένα φλυαριῶν ὑποψίας. Ἴνα δὲ φυτεύσω ταῖς σαῖς ἀκοαῖς, κράτιστε καὶ μέγιστε αὐτοκράτορ, ἃ δίχα πάσης κηλίδος ἀναγέγραπται, ἐξέταζε τὸν νόον τῆς φύσεως καὶ τὴν κατάλληλον αὐτέης δύναμιν, ὀκόσοισί τε ἐσπαργάνωται ἐπαρκέσι λόγοισιν, ὀκόσα τε, τὰ πρὸς ἄλληλα κέκτηται ξυγγένειαν, γεγεννημένα ὁμοστικῆα ἀδιάπταιστον ἔχει τὴν τῆς ἐνεργείας δύναμιν, ὀκόσα τε κατὰ ἀντιπάθειαν καὶ κατὰ ἀπόρροϊαν ξυμπαθεῖ ἢ ἀντιπαθεῖ καὶ ὀκόσα ἀναιτιολογήτως ἐπιτετήδευται τοῖς ἐμφύχοισι, ποίαις τε ἕκαστον ἐμπειρίαις καὶ τέχναις, τῷ φθόνῳ φερόμενον, τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιβουλίᾳ, τῇ πρὸς ἀλλήλους δειλίᾳ, ἀντίτονον ἐματαιοποίησεν ὀρμήν.

- (1) Κάστορες μὲν διωκόμενοι ὑπὸ ἀφθόρου γυναικὸς τοὺς διδύμους ἀπεθέρισαν.
- (2) Ἄετος δὲ ἀπὸ νοσσιῆς ἐγκύμονα λίθον πρὸς ὄρθριον ἔρριψεν, ἀντίψυχον νοσσιῶν προθέμενος τὸν λίθον.
- (3) Προγινώσκοντες μύρμηκες ἔφοδον ὄμβρων τὰς ἰδίας ἀποκλείουσι μάνδρας.
- (4) Ἐγκεκλεισμένοι δὲ βόες ἀέρα ἐν χειμῶσι προσημαίνουσι, τοῖς δεξιόισι πλευροῖσιν ἐπικλιθέντες.
- (5) Πᾶν δὲ ὄρνεον, οἶον αἰ γέρανοι, ἀπὸ τοῦ πελάγους ἐς μεσόγειον φεῦγον, τὴν ἀπειλήν χειμῶνος καταγγέλλει.

- (6) Ἵπποι δὲ νομάδες πάλων γεννηθέντων τὸ ἐπιμετώπιον ἀπεθέρισαν δέρμα, ἵνα τὸ φιλόστοργον τῆς φύσεως ξυναπόληται πρὶν ἄλλος ἀφέληται φθάσας.
 (7) Μύες δὲ κατοικίδιοι ἐφαλλόμενοι ἔφοδον σημαίνουσι.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ἐπινοίας οἷσθα, ἐκείνην δέ τις εὖροι τὴν πρὸς ἄλληλα ἀντιπαθείην.

- (8) Λέβητα σβέννουσι φρύνη.
 (9) Ὁ δὲ λίθος ὁ ἐπὶ κεραυνοῖσι γεγόμενος σβέννουσι τὸ πῦρ, ἐγκρυσβεῖς τῇ γωνία.
 (10) Σκορπίω ῥάφανος ἐπιῤῥοφιείσα ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Καὶ ταῦτα ἀναιτιολόγητα ἢ φύσις ἐσκόπησε.

- (11) Θάλασσα μὲν οὖν ἀπογαληνιοῦται τοῖς ἀλκυόνος ὠοῖς ἐπωαζούσης ἐπὶ ἡμέρας ζ.
 (12) Καὶ τέτρωρον ἄρμα ἐπέχει λύκου ἀστράγαλος πρὸ ποδῶν κείμενος.
 (13) Λέων δὲ πρίνου πετάλων ἀψάμενος ἀκίνητεῖ καὶ λύκος ἀκίνητος μένει, σκίλλης αὐτῷ προσενεχθείσης.
 (14) Πελαργοὶ πέταλα πλατάνου ταῖς ἰδίαις νοσσιαῖς ἐπιτιθέασι, δεδοκότες τὴν τῶν νυκτερίδων πρόσψασιν καὶ αἱ νυκτερίδες ναρκῶσιν ἀψάμεναι πλατάνου.
 (15) Πολύποσιν ἐπιτεθὲν πήγανον ἀκινήτους ποιεῖ.
 (16) Ὅφις, καλάμῳ πληγεῖς ἄπαξ, ναρκᾶ, κινεῖται δὲ, πολλάκις τυπτόμενος.
 (17) Μυρσίνοι δὲ ναρθήκων πρὸς δύσιν βληθέντων θάλλουσι.
 (18) Οὖρον λύκου ἐπουρήσασα γυνὴ ἄτοκος γίνεται.
 (19) Ὑπὸ ἀνθρώπου λεπροῦ σῖτος πατούμενος καρπὸν οὐκ ἀναφύει.
 (20) Συκὴ εὐκαρπος μένει πεντεκαίδεκάτης οὔσης τῆς θεοῦ ὀλύνθων αὐτῇ περιαφθέντων ἢ καὶ φυκίων αὐτῇ περιαφθέντων θαλασσίων ἢ μίλτου τὰ στελέχη περιχριομένης.
 (21) Θαλλοὶ ἐν αἰγιαλῷ κείμενοι ἐλαίας, πολύποδας ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπισπῶνται.

Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένωνμεν ὑποδειγμάτων, μέγιστε αὐτοκράτορ, τὸν τῆς ἀντιπαθείας ἐρευνήσωμεν λόγον.

- (22) Κρανείας ἀκρεμῶν πάρδαλιν ἐς φυγὴν τρέπει.
 (23) Σκόροδον μετὰ πιμελῆς λέοντος εἰ χρίσαιτό τις τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, οὐδὲν αὐτῷ προσελεύσεται θηρίον.
 (24) Στρύχνον βοτάνην ὕαινα οὐχ ὑπερβαίνει οὐδὲ λύκου δέρμα πρόβατον.
 (25) Λυκοβρώτου προβάτου ἔριον ὑφανθὲν χιτώνιον, τὸν φορέοντα πολλὴν κνησμονὴν ἔχειν ποιεῖ.
 (26) Δόρκου καρδία πυρὶ φλεγόμενη στήμονας ῥήσσειν τοὺς ὄντας ἐν τῷ δώματι ποιεῖ.

- (27) Δρυῶν θαλασσία ἀντιπάσχει πάσης μανίας ἀγωγὴν.
- (28) Τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἀστὴρ θαλάσσιος ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ οἴκου κρεμάμενος.
- (29) Κάμπαι δὲ ἐν κήπῳ τελευτῶσιν, ἐὰν ἐξ ἑτέρου κήπου κάμπας εἰς ὕδωρ ἐψήσας ῥάνης τὸν κῆπον.
- (30) Ταῦρος ἀλίσκεται σκοτώματι ῥοδίνῳ τοὺς μυκτῆρας ἐπιχρισθεῖς.
- (31) Ἄγριος δὲ ταῦρος ἐν ἐρινῶ σχοινίῳ δεθεῖς ἡμερος γίνεται, ἔπεται δὲ χειροπληθεῖ σχοινίῳ τὸν πόδα δεθεῖς, θνήσκει δὲ παρ' αὐτὰ ὕδραργύρου εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμφυσηθέντος.
- (32) Κισσοῦ θυμιωμένου νυκτερίδες ἀποθνήσκουσιν.
- (33) Ὅφεις οὐ προσέρχονται ῥαντισθέντος δρακοντίου χυλοῦ.
- (34) Γαγάτης λίθος θυμιώμενος πᾶν ἐρπετὸν φυγαδεύει.
- (35) Ἴβεως περὰ πᾶν ἐρπετὸν φυγαδεύει.
- (36) Μύρμηκες δὲ ἐκ τοῦ φωλεοῦ οὐκ ἐξέρχονται, νυκτερίδος ἐπὶ τοῦ φωλεοῦ αὐτῶν κειμένης.
- (37) Μύες φυγαδεύονται, χαλκάνθου συνεχῶς θυμιωμένου.
- (38) Κόρεις θνήσκουσι, βδελλῶν θυμιωμένων.
- (39) Φθειρες προβάτων θνήσκουσιν, εἰ χάλκανθον μεθ' ὕδατος λειήνας ῥάνης τὴν γῆν, ἔνθα κοιμῶνται.
- (40) Γυνὴ ἔγκυος ὄφιν οἰονδηποτοῦν ὑπερβᾶσα ἐκτιτρώσκει ὠδινούσῃ δὲ ὠκυτόκιον γυναικί. Ἐλμινθας ἀνθρώπου εἰ κατακαύσει καὶ λειοτριβήσει καὶ στιμμίσει αὐτῆς τὰ βλέφαρα καὶ τὰς ὀφρῦς καὶ παραθεῖσα ἔσοπτρον ἐμβλέψει εἰς αὐτό, παραχορῆμα ἀκινδύνως ἐκτιτρώσκει.
- Ἔτι λόγῳ δὲ ταῦτα πέφυκεν ἀντιπαθέσιν, πρὸς ἀκρίβειαν οὐκ ἂν τις ἐκφράσειε, καὶ παραδοξότερον δέ τι μαρτυρήσομεν ἐκ τῆς προνοίας τῆς οὔσης ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις.
- (41) Γλαυξ οὐκ ἂν νοσοποιήσειε ἑτέρας προλαβούσης τὸ δῶμα.
- (42) Εὐγενὴς ἵππος σκύβαλον ἑτέρου ἵππου οὐκ ἂν προσενέγκοιτο.
- (43) Γῦπες ὄρεσιν οὐκ ἐπινοσοποιήσονται, ὀρθίοις κλαδίοις * βλέποντες.
- (44) Οὐ ταῦρος ἀκωλυτὶ διοδεύεται ἑτέροις καὶ ἀλλοφύλοις τόποις.
- (45) Οὐ δάμαλις παύσεται οἰμώζουσα τὸν ἴδιον μόσχον βωμοῖς καλλιερηθέντα.
- (46) Γέρανοι σιγῇ πετόμενοι σημαίνουσιν εὐδίαν.
- (47) Ἡμίονος ναρκᾶ τρυγόνος θαλασσίας κέντρον ὑπερβᾶσα.
- (48) Πρόβατα γῆν ὀρύσσοντα χειμῶνα σημαίνει, τρόπον τινὰ πόαν σκάπτοντα, ἐς διαπόνησιν ὄμβρων.
- (49) Βόες γῆν ὀσφραϊνόμενοι τὸν αὐτὸν ὄμβρον ἐπισπῶνται.
- (50) Σμύραινα ναρκᾶ νάρθηκι πληγεῖσα.
- (51) Αὐχμὸν δὲ σημαίνουσι κόρακες ἢ κολιοῖοι ἢ κορῶναι ἡσυχῇ φθεγγόμεναι.